

**Στήν παρουσίασι τοῦ βιβλίου τοῦ Σεβασμ. Μητροπολίτου
Ἀργολίδος π. Νεκταρίου «Ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἢ τῷ ἑαυτῷ μου;»**

Ἐρανίσματα ἀπό κείμενα τοῦ ἱεροκέρυκος ἀρχιμ. Δανιήλ Ἀεράκη
ὑπό τόν τίτλο «Πρόσχωμεν»

Μέ χαρά πληροφορήθηκα, ὅτι θά παρουσιασθῆ στή Θήβα τό βιβλίον τοῦ ἁγίου Ἀργολίδος «Ψαλῶ τῷ Θεῷ μου ἢ τῷ ἑαυτῷ μου;». Θά ἤθελα νά παρευρίσκωμαι. Κηρυκτική μου ὑποχρέωσις ἐκτός Ἀθηνῶν μου στερεῖ αὐτή τή χαρά. Δυστυχῶς δέν εἶχα περιθώριο γιά μιά ἐμπεριστατωμένη παρουσίασι τοῦ προβλήματος γύρω ἀπό τό ἐκκλησιαστικό ψάλσιμο. Εὐχαριστῶ τόν Σεβασμιώτατο Θηβῶν καί Λεβαδείας κ. Γεώργιο γιά τήν τιμητική πρόσκλησι. Ἐπίσης εὐχαριστῶ καί τόν ἐγκωμιαζόμενο Μητροπολίτη Ἀργολίδος κ. Νεκτάριο, πού στό ὑπό παρουσίασι βιβλίον του περιέλαβε καί μερικά κείμενά μου ἀπό τή σειρά «Πρόσχωμεν».

Δεχθῆτε μερικές κρίσεις καί θεολογικολειτουργικές σκέψεις, σχετικά μέ τούς **ψάλτες**. Πολλοί ἀπό τούς ἐν λόγῳ ἀδελφούς, ψάλλοντες ριγοῦν οἱ ἴδιοι καί ἀνεβάζουν τό ἐκκλησιασμα σέ οὐράνια ὕψη. Ἀλλά καί ὅσοι δίδουν μεγαλύτερη σημασία στή φωνή καί στή μουσική, ἄς μή κατακριθοῦν. Φταῖνε πιθανόν καί οἱ δάσκαλοι πού τούς ἔμαθαν, ἀλλά καί μιά κάποια ἀποξένωσις ἀπό τήν Καινοδιαθηκική καί Πατερική παράδοσι.

Ἐλπίζοντας, ὅτι δέν θά κακοκαρδίσω τυχόν παρόντες ἐργάτες τοῦ ἀναλογίου, παραδίδω μερικές ἀπό τίς ἤδη δημοσιευμένες σκέψεις μου:

1.

Τήν Ἁγία Γραφή προσφέρει ἡ Ἐκκλησία ὡς **τροφή**. Ποῦ; Στή λατρευτική σύναξι. Πῶς; Μέ τά **ἀναγνώσματα**. Ἔτσι λέει ἡ Ἱερά Παράδοσις.

—᾽Οχι, λέει κάποια ἀνθρώπινη παράδοσις, θρονιασμένη σ' ἓνα ἀναλόγιο!

—᾽Οχι, δέν θ' ἀκούσουν οἱ πιστοί Γραφή. Οἱ χριστιανοί πρέπει ν' ἀπολαύσουν **μουσική**, ὄχι **Γραφή**. Θά καλύψουμε, λοιπόν, τή Γραφή!

Ἔτσι παίρνει ὁ ψάλτης τό Ἀποστολικό ἀνάγνωσμα, τοῦ σκοτώνει τά νοήματα μέ τό ὄπλο τῆς μουσικῆς, ἢ μᾶλλον τῆς **μουσικῆς ἐπάρσεως** του, καί προβαίνει σέ κορῶνες, πού ἐξαφανίζουν πλήρως τά θεόπνευστα λόγια.

Ἄν τολμήσης νά πῆς κάτι, ἀμέσως ἔρχεται ἡ ἀπάντησις ἐκείνων, πού μόνο στό ἀναλόγιο, ὡς μουσικό κομμάτι, ἀνοίγουν τήν Ἁγία Γραφή:

—**Καί ποῦ πάει ἡ παράδοσις; ...**

Ἡ μουσική στήν Ἐκκλησία εἶναι μιά παράδοσις! ᾽Οχι ὅμως Ἱερά Παράδοσις. Εἶναι σημαντική παράδοσις ἑνός ἔθνους καί λαοῦ, πού ὅμως διακονεῖ τήν **προσευχή** καί τήν **οἰκοδομή** τῶν πιστῶν. Τίποτε περισσότερο.

2.

Ἐπίσης ὁ ἀπόστολος Παῦλος παραβάλλει τά λεγόμενα μέ **σαλπίσματα**. Παραγγέλματα δίνει ὁ λειτουργός. Σαλπίσματα γιά ἀφύπνισι καί ἐξοπλισμό πρὸς μάχη. «Καί γάρ ἐάν ἄδηλον φωνήν σάλπιγξ δῶ, τίς παρασκευάσεται εἰς **πόλεμον**;» (Α' Κορ. ιδ' κεφ.).

● Ὁ **σαλπικτής** παλαιότερα ἔπαιζε τέτοια σαλπίσματα, πού ὄχι ἀπλῶς προετοίμαζε τό στρατό, ἀλλά καί ἐνθουσίαζε τούς πολεμιστές. Σημαντικό ρόλο στήν ψυχική προετοιμασία, στό θάρρος καί στή σωματική ὀρμή παίζει πάντοτε ὁ λόγος καί τό τραγούδι, ἡ ἐνθουσιαστική προτροπή τοῦ ἡγέτου καί ἡ ζωντανή μουσική.

Καί στήν ἐκκλησία συνάγονται οἱ πιστοί, γιά νά ἐξοπλισθοῦν γιά τόν **ἀόρατο πόλεμο**. Στήν ἐκκλησία διεγείρεται ἡ προσοχή τους, ἀνυψώνεται ἡ προσευχή τους, θερμαίνεται ἡ καρδιά τους, φωτίζεται ὁ νοῦς τους, ἐξαυλώνεται τό σῶμα τους, ζοῦν τήν ἐγρήγορσι, ἀποκτοῦν δύναμι μεγάλη. ᾽Ολα αὐτά:

- όταν υπάρχει «εὔσημος λόγος»,
- όταν κατανοοῦν «τό λαλούμενον»,
- όταν ὁ λειτουργὸς καὶ ὁ ψάλτης εἶναι *καλοὶ σαλπικτές*.

Πόσες φορές βγαίνει ὁ λειτουργὸς στήν ωραία πύλη καί λέει: «**Πρόσχωμεν**»! Αὐτό τό «Πρόσχωμεν» εἶναι παράγγελμα. Σέ ἔντασι καλεῖται ἡ προσοχή. Σέ σύναξι ὅλες οἱ αἰσθήσεις. Οἱ πιστοὶ εἰκονίζουν «τά χερουβεὶμ» καί μέ δέος ἐτοιμάζονται νά ὑποδεχθοῦν «τόν Βασιλέα τῶν ὄλων». Ἄλλά πῶς;

- Πῶς θά προσέξουν τό Ἄποστολικό ἀνάγνωσμα, όταν ὄχι πλέον ἡ γλωσσολαλία, ἀλλ' ἡ μουσικολογία, μετατρέπη τό θεόπνευστο ἀνάγνωσμα σέ μουσική ἐπίδειξι;

- Πῶς θά προσέξουν τήν **Εὐαγγελική** περικοπή, όταν ὄχι ἡ γλωσσολαλία πλέον, ἀλλ' ἡ καλλιφωνία μετατρέπη τό λόγο τοῦ Κυρίου σέ προσωπική μουσική εὐκαιρία;

- Πῶς θά προσέξουν τή **θεία Λειτουργία**, όταν δέν λέγονται εὐκρινῶς οἱ εὐχές ἢ ὅταν ἀποσπᾶται ἡ προσοχή ἀπό δευτερεύοντα πράγματα;

- Οὔτε ἡ **μουσική** τῆς Ἐκκλησίας φταίει γιά τή μή προσοχή καί τή μή προσευχή καί τή μή συμμετοχή στήν κοινή λατρεία.

- Οὔτε ἡ **γλῶσσα** αὐτή καθ' ἑαυτήν φταίει. Οἱ δυσκολίες στήν κατανόησι τῶν λεγομένων πάντοτε ὑπῆρχαν καί θά ὑπάρχουν, μέ διάφορες παραλλαγές. Καί πάντοτε ἡ Ἐκκλησία λαλεῖ τό αἰώνιο μήνυμά της ἔτσι, ὥστε «εἷς ἕκαστος νά ἀκούη τῆ ἰδία διαλέκτῳ» (Πράξ. α' 19). Τόσο ἡ μουσική, ὅσο καί τό γλωσσικό ἰδίωμα ἀποτελοῦν **ἐργαλεῖα**, διά τῶν ὁποίων ἐνεργεῖ καί λειτουργεῖ τό Πνεῦμα τό Ἅγιον.

Ἐκεῖνο, πού κυρίως φταίει εἶναι ἡ μανία τῆς... γλωσσολαλίας! Τό **ἐπιδεικτικό** καί **μαγικό** ἐπιζητοῦσαν τότε. Καί τώρα; Τό ἐπιδεικτικό τείνει νά ἐξαφανίση τό πνευματικό. Τό εὐκόλο καί μαγικό τείνει νά ἐξοντώσῃ τό οὐσιαστικό καί ἐπίπονο.

- Ὅλα ἔχουν ἔννοια καί **νοήματα**. Μόνο ἡ λατρευτική σύναξις δέν πρέπει νά ἔχη ἔννοια καί νόημα; Παντοῦ παρακολουθοῦν μέ ζωηρότητα καί ἐνδιαφέρον. Καί μόνο στήν ἐκκλησία οἱ πιστοὶ πρέπει νά παρακολουθοῦν τά... ρολόγια τους γιά τό πότε θά τελειώσῃ ἡ ἀκολουθία, ἀφοῦ δέν τήν καταλαβαίνουν;

3.

Δυστυχῶς ἔχει ὑψωθῆ ἓνα **τεῖχος**, πού ἐμποδίζει τούς πιστούς νά παρακολουθήσουν τίς εὐχές τῆς Λειτουργίας τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Μακάρι κάποτε νά νοήσουν οἱ παράγοντες, ὅτι ἡ θεία Λειτουργία εἶναι **συλλειτουργο** καί ὅτι ὑπέρ τήν **ἀργή μουσική** εἶναι τό **ἄκουσμα** καί ἡ **κατανόησις** τῆς θείας Λειτουργίας.

Ὁ λειτουργὸς καλεῖ τό λαό νά ψάλη μαζί μέ τούς ἀγγέλους τό «Ἅγιος, Ἅγιος, Ἅγιος Κύριος Σαβαώθ...». Καί αὐτόν ὅμως τόν **ἀγγελικό ὕμνο** τόν παίρνει τό ἀναλόγιο καί τόν... μετατρέπει σέ **ἀργόσυρτο μέλος**, πού κρατάει τόση ὥρα ὅση χρειάζεται γιά νά ἐπισκιάσῃ καί νά ἐξαφανίση ἀπό τά αὐτιά καί τήν προσοχή τοῦ λαοῦ τήν **εὐχή τῆς Ἀναφορᾶς**, πού παρουσιάζει ὅλο τό σχέδιο τῆς θείας οἰκονομίας, τή θεολογία τῆς ἐν Χριστῷ σωτηρίας.

4.

Κάποιος μπαίνει μέσα στήν ἐκκλησία καί γελᾷ. Φέρνει τό χέρι στό κεφάλι, κάνοντας τή γνωστή κίνησι καί μᾶς λέει:

—*Τρελλάθηκαν; Τί πάθανε ἐδῶ μέσα; Ἐκεῖνος μέ τή χρυσῆ φορεσιά γιατί μουρμουρίζει; Κι ὁ ἄλλος, πού ἔχει τό μικρόφωνο κολλημένο στό στόμα, ἐκεῖ στά δεξιά, γιατί στριγγλίζει; Μήπως τρελλάθηκαν;...*

Ξενίζονται αὐτά; Δέν εἶναι δικά μας. Εἶναι τοῦ ἀποστόλου Παύλου. Βρίσκονται στό περίφημο **14ο κεφάλαιο τῆς πρώτης πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆς**, πού τονίζεται ἐπανειλημμένα ἡ **ζωντανή** καί **κατανοητή** λατρεία.

—*Μήπως τρελλάθηκαν;*

Ὁ Παῦλος θέτει τό ἐρώτημα αὐτό γιά ὅσους κατά τή θεία Λατρεία λένε ἢ ψέλνουν ἀκαταλαβίστικα. Τά λόγια του ἐπακριβῶς:

«Ἐάν συνέλθῃ ἡ ἐκκλησία ὅλη ἐπί τό αὐτό καί πάντες γλώσσαις λαλῶσιν, εἰσέλθωσι δέ ἰδιῶται ἢ ἄπιστοι, οὐκ ἐροῦσιν ὅτι μαίνεσθε;» (Α΄ Κορ. ιδ΄ 23). Δηλαδή: «Ἄν, συναχθῇ ὅλη ἡ ἐκκλησία καί ὅλοι γλωσσολαλοῦν, ὁ ἕνας κατόπιν τοῦ ἄλλου, καί τήν ὥρα αὐτή μποῦν στό χωρο τῆς συνάξεως ἄσχετοι ἢ ἄπιστοι, δέν θά ποῦν, ὅτι εἶστε τρελλοί;».

● Ἴσως ἀντιτάξουν μερικοί, ὅτι τά λόγια αὐτά τά λέει ὁ Παῦλος γιά τήν τότε λατρευτική σύναξι. Νομίζω, ὅτι πολύ περισσότερο θά τά ἔλεγε γιά τή σημερινή σύναξι.

● Ἴσως πάλι ἀντιτάξουν, ὅτι αὐτά τά λέει γιά τή **γλωσσολαλία**, ὅπου μίλαγαν μερικοί σέ ἀνύπαρκτες (ἀκαταλαβίστικες) γλῶσσες. Νομίζω, ὅτι πολύ περισσότερο θά τά ἔλεγε γιά ὅσα μουρμουριστά, ἄψυχα, ἀκατανόητα καί ἐπιδεικτικά λέγονται καί ψέλνονται σήμερα στούς ναούς μας.

Τή θέσι τῆς ἀκατανόητης γλωσσολαλίας ἔχουν πάρει σήμερα τά μακρόσυρτα μουσικά κομμάτια, ὁ τρόπος πού ψέλνονται οἱ ὕμνοι, πού φυσικά εἶναι **ἀριστουργήματα** λόγου, ἀλλ' ἀκατανόητα στούς πολλούς, καί ὁ τρόπος πού μουρμουρίζουν μερικοί ἱερεῖς τίς εὐχές.

Θά ἐξανίστατο ζωηρότερα ὁ Παῦλος. Διότι ἡ μέν γλωσσολαλία ἦταν ἁγιοπνευματικό χάρισμα, ἐνῶ ὁ τρόπος τῆς λατρείας σήμερα ἐν πολλοῖς εἶναι καρπός **ἐπιδείξεως ἢ ραθυμίας**.

Ἔοσα ὀρίζει ἡ Ἐκκλησία πρέπει νά λέγονται καί νά ψέλνονται **ζωντανά, κατανυκτικά καί κατανοητά**. Σ' αὐτό θά μᾶς βοηθήσῃ ἡ ἀναφορά μας στήν ἀρχαία Ἐκκλησία. **Στροφή πρὸς τά πίσω!** εἶναι ἐν προκειμένῳ τό πιό... προοδευτικό βῆμα! Στροφή πρὸς τίς πηγές! Στροφή πρὸς τήν ἀρχαία Ἐκκλησία! Ὅταν μελετᾶ κανεῖς τή ζωή τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, αἰσθάνεται τήν ἐπαφή μέ τίς πρῶτες πηγές τοῦ τεράστιου αὐτοῦ ποταμοῦ, πού ὀνομάζεται Χριστιανισμός εἴκοσι αἰώνων.

5.

Ἐμπόδιο πρὸς παρακολούθησι καί κατανόησι τοῦ Ἀποστόλου εἶναι κάποτε ὁ... **ψάλτης!** Οἱ περισσότεροι ψάλτες δυστυχῶς θεωροῦν τόν Ἀπόστολο εὐκαιρία γιά ἐπίδειξι τῆς φωνῆς τους καί τῆς μουσικῆς τους ἰκανότητας. Μά ὁ Ἀπόστολος εἶναι **ἀνάγνωσμα**, δέν εἶναι **ψάλσιμο**. Εἶναι τροφή πνευματική, δέν εἶναι τρυφή ἐγωιστική. Ὁ ἴδιος ὁ ψάλτης προαναγγέλλει, ὅτι θά διαβάσῃ μέ καλή ἀπαγγελία τό ἱερό κείμενο. Π.χ.: «*Πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολῆς Παύλου τό ἀνάγνωσμα*», λέει.

Καί ἐνῶ ἀναγγέλλει, ὅτι ἀνάγνωσμα θά διακονήσῃ, σάν νά... ψεύδεται! Εὐθύς ἀμέσως μετατρέπει τό ἀνάγνωσμα σέ «*κοκοροειδές*» ψάλσιμο. Οὔτε ὁ ἴδιος κατάλαβε τίποτε, οὔτε στούς ἄλλους ἐπέτρεψε νά καταλάβουν κάτι!

Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει γιατί τόν εὐλογεῖ ὁ λειτουργός μέ τό «*Εἰρήνη σοί τῷ ἀναγινώσκοντι*»; Μήπως καί ὁ λειτουργός δέν ἄκουσε, ὅτι ἀνάγνωσμα δέν λέχθηκε καί ὅτι σέ μουσικές κορῶνες μεταμορφώθηκαν τά ἱερά λόγια;

Τά ὅσα ἐδῶ σημειώνουμε δέν ἀφοροῦν στούς σεμνοὺς ἐκείνους ἀναγνώστες, πού ἀποδίδουν σεμνά καί κατανοητά τόν Ἀπόστολο μέ **ἐμμελῆ ἀνάγνωσι**.

6.

Ὁ λαός δέν εἶναι παθητικός δέκτης τῶν λεγομένων καί τελουμένων. Συμμετέχει ὀλόψυχα. Καί ἀπαντᾶ μέ τό «**Ἀμήν**». Πῶς, λοιπόν, θά πῆ ὁ λαός τό «Ἀμήν» γιά πράγματα, πού δέν τά καταλαβαίνει; «*Ἐάν εὐλογήσῃς τῷ πνεύματι, ὁ ἀναπληρῶν τόν τόπον τοῦ ἰδιώτου πῶς ἐρεῖ τό Ἀμήν ἐπί τῇ σῇ εὐχαριστίᾳ; Ἐπειδή τί λέγεις οὐκ οἶδε*» (Α΄ Κορ. ιδ΄ 16). Ἄν δοξολογῆς τό Θεό μέ τό δικό σου πνευματικό χάρισμα, χωρίς νά καταλαβαίνῃ ὁ λαός τί λές, πῶς θά ἀκουστῇ τό Ἀμήν;

● Καλή εἶναι καί ἡ ὑψηλή θεολογία, καλή εἶναι καί ἡ ἄρτια ἀπόδοσις μουσικῶν κομματιῶν, καλή εἶναι καί ἡ τήρησις τοῦ Τυπικοῦ. Τό κύριο ὅμως πρόβλημα εἶναι, τί οἰκοδομεῖ τό λαό. Καί φυσικά ὁ πιστός λαός οἰκοδομεῖται μέ λόγια προσευχῆς καί κηρύγματος ζωντανά, κατανοητά, ἐλκυστι-

κά. Γι' αυτό λέει ο απόστολος Παῦλος: «Θέλω πέντε λόγους διά τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καί ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσση (γλωσσολαλία)» (Α΄ Κορ. ιδ΄ 19).

7.

Τί, λοιπόν, πρέπει νά κάνουμε; Νά καταργήσουμε τό τυπικό; Νά περικόψουμε τίς ἀκολουθίες; Νά καταργήσουμε εὐχές καί προσευχές;

Ἦχι! Τίποτε ἀπό αὐτά. Δέν εἶναι ὑπόθεσις μεμονωμένων προσώπων νά ἀλλάζουν ἢ νά διορθώνουν τό τυπικό τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐμεῖς μπορούμε νά κρατήσουμε τό μεγαλεῖο τῶν λόγων τῆς λατρείας μας, νά διατηροῦμε ὅσο γίνεται τήν ὁμοιομορφία στή λατρεία, ἀλλά νά συνειδητοποιήσουμε τήν εὐθύνη, πού σήμερα ἔχει ξεχαστῆ ἀπό τοὺς περισσότερους λειτουργούς καί ψάλτες:

- Λειτουργοῦμε καί ψέλνουμε γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ καί τήν ὠφέλεια τοῦ λαοῦ.
- Λειτουργοῦμε καί ψέλνουμε μόνο πρὸς «οἰκοδομήν καί σωτηρίαν».
- Λειτουργοῦμε καί ψέλνουμε γιά νά ριγοῦμε καί νά συγκλονιζώμαστε.
- Λειτουργοῦμε καί ψέλνουμε ὄχι ὡς γραμμόφωνα ἢ μαγνητόφωνα ἢ CD, πού ψυχρά μεταδίδουν ὅσα χαράχτηκαν πάνω τους.

● Εἶμαστε φορεῖς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πυρακτωνόμαστε καί πυρακτώνουμε.

● Κατανοοῦμε καί φωτίζουμε.

● Εἶμαστε ἀγγελιαφόροι καί κράχτες τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

8.

Τό ψάλσιμο δέν εἶναι μουσική τέχνη· εἶναι **μυστική ζωή**. Μπορεῖ ἓνας ψάλτης νά εἶναι «καλλιτέχνης» καί στή φωνή καί στή μουσική γνῶσι, ἀλλά νά μή συγκινηθῆται μέ τά ὅσα ψέλνει καί νά στέκη στό Ναό ὄχι ὡς λατρεύων τόν Θεό, ἀλλ' ὡς λατρευόμενος ἐπιδειξίας.

Καί ἀντίθετα, μπορεῖ ἓνας ἀπλός χριστιανός νά ζῆ μυστικά τά λόγια τοῦ ψαλσίματος. Δέν θά ἦταν βέβαια κακό νά συνδυάζη κάποιος καί τά δύο: καί μυστική ζωή καί μουσική ἱκανότητα. Τό προτιμότερο ὅμως εἶναι τό πρῶτο.

9.

Ἦ Θεός δέν εἶναι... κουφός, γιά νά ἐξαγοῦμε δυνατές κορῶνες.

Ἦ Θεός δέν ἔχει καμμιά ἀγγελική ἐπιτροπή μουσικῆς κριτικῆς, γιά νά βαθμολογῆ τίς ἀποδόσεις στή μουσική τέχνη.

Ἦ Θεός ἀκούει στόματα καί ψυχές, πού μέ **εὐλάβεια** καί **πίστι** Τόν ὑμνοῦν καί Τόν παρακαλοῦν.

Καί ἓνα χρυσοστομικό κείμενο γιά τή λειτουργική προσευχή:

Διασχίζει τοὺς οὐρανούς

*«Εὐχή ὁδηγός οὐρανία, οὐ περί τήν γῆν στρεφομένη,
ἀλλ' εἰς αὐτήν τῶν οὐρανῶν πορευομένη τήν ἀψίδα. Ὑπερπηδᾷ κτίσματα,
τέμνει νοητῶς τόν ἀέρα, ὑπέρ τόν ἀέρα πορεύεται,
διαβαίνει τάς τῶν ἄστρον χορείας ἀνοίγει πύλας οὐρανῶν,
ὑπέρ τοὺς ἀγγέλους γίνεται. Πρὸς αὐτήν τήν ἀπρόσιτον παραγίνεται Τριάδα».*

Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 31,224

Μετὰ φρασις

Ἦ προσευχή εἶναι οὐράνιος ὁδηγός. Δέν περιστρέφεται περί τήν γῆν, ἀλλά πορεύεται σ' αὐτή τήν ἀψίδα τοῦ οὐρανοῦ.

Ξεπερνᾷ τά κτίσματα, διασχίζει νοητά τόν ἀέρα,

προχωρᾷ πάνω ἀπό τόν ἀέρα, ξεπερνᾷ τίς στρατεῖές τῶν ἄστρον,

ἀνοίγει τίς πόρτες τῶν οὐρανῶν, φτάνει ὑπεράνω τῶν ἀγγέλων.

Ἔρχεται πρὸς αὐτήν τήν ἀπρόσιτη ἁγία Τριάδα.

Εὐχαριστῶ, πού δεχθήκατε τήν παρέμβασί μου στήν ὥραία σύναξί σας. πατήρ Δανιήλ Ἀεράκης